

Literatura del Romanticisme Anglès

Codi: 100250

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500245 Estudis Anglesos	OB	2	2
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OB	2	2
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OB	2	2
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OB	2	2
2501913 Estudis d'Anglès i Francès	OB	2	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: David Owen

Correu electrònic: David.Owen@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: anglès (eng)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Sara Martín Alegre

Noelia Sanchez

Clara Román Vanden Berghe

Prerequisits

Per cursar aquesta assignatura és recomanable haver cursat "Literatura Anglesa del s. XX" de primer del Grau Estudis Anglesos i "Literatura Victoriana" del primer semestre de segon del Grau.

Es recomana tenir presents en tot moment els coneixements adquirits a l'assignatura de primer curs, "Història i Cultura de les Illes Britàniques".

Cal un nivell inicial d'anglès entre C1 (advanced) i C2 (Proficiency) del Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Amb C1 l'estudiant pot: comprendre una àmplia gamma de textos llargs i complexos, i en reconeix el sentit implícit; expressarse amb fluïdesa i espontaneïtat sense haver de cercar d'una manera gaire evident paraules o expressions; utilitzar la llengua de manera flexible i eficaç per a propòsits socials, acadèmics i professionals; produir textos clars, ben estructurats i detallats sobre temes complexos, i demostra un ús controlat d'estructures organitzatives, connectors i mecanismes de cohesió. Amb C2 l'estudiant pot comprendre sense esforç pràcticament tot el que llegeix o escolta; resumir informació procedent de diferents fonts orals o escrites, reconstruir fets i arguments, i presentar-los d'una manera coherent; expressar-se espontàniament, amb fluïdesa i precisió, distingint matisos subtils de significat fins i tot en les situacions més complexes.

Objectius

L'assignatura 'Literatura del Romanticisme Anglès' ofereix una introducció a la poesia anglesa del període del Romanticisme al Regne Unit (c. 1798-c. 1830) i també a unes obres representatives de la ficció novel·lística del mateix període, mitjançant la seva lectura, l'anàlisi, el debat i la interpretació.

La formació obtinguda és imprescindible per a cursar la resta d'assignatures relacionades amb la Literatura Anglesa al llarg del grau en tant que el seu objectiu principal és formar l'estudiant com a lector.

Al completar l'assignatura 'Literatura del Romanticisme Anglès', l'estudiant podrà:

- Demostrar una molt bona comprensió lectora de les obres clau del Romanticisme en anglès
- Generar crítica literària bàsica mitjançant assajos i presentacions.
- Utilitzar els recursos de qualsevol biblioteca universitària en relació a la matèria Literatura del Romanticisme Anglès.
- Expressar una valoració informada sobre els textos literaris que llegeixi.

Competències

Estudis Anglesos

- Demostrar que es comprèn la relació entre factors, processos o fenòmens de la lingüística, la literatura, la història i la cultura, i explicar-la.
- Demostrar que es comprèn una àmplia varietat de textos en llengua anglesa, en qualsevol mitjà (oral, imprès, audiovisual), i reconèixer-hi sentits implícits.
- Distingir i contrastar els diferents models teòrics i metodològics aplicats a l'estudi de la llengua anglesa, de la seva literatura i de la seva cultura.
- Identificar els principals corrents literaris, culturals i històrics en llengua anglesa.
- Produir textos en llengua anglesa clars, ben estructurats i detallats, sobre temes complexos, mostrant un ús correcte dels mecanismes d'organització, articulació i cohesió del text.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconstruir i organitzar la informació i els arguments procedents de fonts diverses en llengua anglesa i presentar-los de manera coherent i resumida.
- Valorar de manera crítica la producció científica, literària i cultural en llengua anglesa.

Estudis d'Anglès i Català

- Demostrar que es comprèn la relació entre factors, processos o fenòmens de la lingüística, la literatura, la història i la cultura, i explicar-la.
- Demostrar que es comprèn una àmplia varietat de textos en llengua anglesa, en qualsevol mitjà (oral, imprès, audiovisual), i reconèixer-hi sentits implícits.
- Distingir i contrastar els diferents models teòrics i metodològics aplicats a l'estudi de la llengua anglesa, de la seva literatura i de la seva cultura.
- Identificar els principals corrents literaris, culturals i històrics en llengua anglesa.
- Produir textos en llengua anglesa clars, ben estructurats i detallats, sobre temes complexos, mostrant un ús correcte dels mecanismes d'organització, articulació i cohesió del text.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconstruir i organitzar la informació i els arguments procedents de fonts diverses en llengua anglesa i presentar-los de manera coherent i resumida.
- Valorar de manera crítica la producció científica, literària i cultural en llengua anglesa.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Demostrar que es comprèn la relació entre factors, processos o fenòmens de la lingüística, la literatura, la història i la cultura, i explicar-la.

- Demostrar que es comprèn una àmplia varietat de textos en llengua anglesa, en qualsevol mitjà (oral, imprès, audiovisual), i reconèixer-hi sentits implícits.
- Distingir i contrastar els diferents models teòrics i metodològics aplicats a l'estudi de la llengua anglesa, de la seva literatura i de la seva cultura.
- Identificar els principals corrents literaris, culturals i històrics en llengua anglesa.
- Produir textos en llengua anglesa clars, ben estructurats i detallats, sobre temes complexos, mostrant un ús correcte dels mecanismes d'organització, articulació i cohesió del text.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconstruir i organitzar la informació i els arguments procedents de fonts diverses en llengua anglesa i presentar-los de manera coherent i resumida.
- Valorar de manera crítica la producció científica, literària i cultural en llengua anglesa.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Demostrar que es comprèn la relació entre factors, processos o fenòmens de la lingüística, la literatura, la història i la cultura, i explicar-la.
- Demostrar que es comprèn una àmplia varietat de textos en llengua anglesa, en qualsevol mitjà (oral, imprès, audiovisual), i reconèixer-hi sentits implícits.
- Distingir i contrastar els diferents models teòrics i metodològics aplicats a l'estudi de la llengua anglesa, de la seva literatura i de la seva cultura.
- Identificar els principals corrents literaris, culturals i històrics en llengua anglesa.
- Produir textos en llengua anglesa clars, ben estructurats i detallats, sobre temes complexos, mostrant un ús correcte dels mecanismes d'organització, articulació i cohesió del text.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconstruir i organitzar la informació i els arguments procedents de fonts diverses en llengua anglesa i presentar-los de manera coherent i resumida.
- Valorar de manera crítica la producció científica, literària i cultural en llengua anglesa.

Estudis d'Anglès i Francès

- Demostrar que es comprèn la relació entre factors, processos o fenòmens de la lingüística, la literatura, la història i la cultura, i explicar-la.
- Demostrar que es comprèn una àmplia varietat de textos en llengua anglesa, en qualsevol mitjà (oral, imprès, audiovisual), i reconèixer-hi sentits implícits.
- Distingir i contrastar els diferents models teòrics i metodològics aplicats a l'estudi de la llengua anglesa, de la seva literatura i de la seva cultura.
- Identificar els principals corrents literaris, culturals i històrics en llengua anglesa.
- Produir textos en llengua anglesa clars, ben estructurats i detallats, sobre temes complexos, mostrant un ús correcte dels mecanismes d'organització, articulació i cohesió del text.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconstruir i organitzar la informació i els arguments procedents de fonts diverses en llengua anglesa i presentar-los de manera coherent i resumida.
- Valorar de manera crítica la producció científica, literària i cultural en llengua anglesa.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i interpretar a un nivell bàsic textos literaris en anglès d'èpoques anteriors a la contemporània.
2. Analitzar i interpretar a un nivell mitjà els textos sobre els gèneres literaris i la crítica literària en anglès.
3. Comparar a un nivell mitjà les metodologies de la crítica literària en anglès.
4. Contextualitzar correctament els textos literaris en anglès anteriors a l'època contemporània en l'entorn històric i cultural corresponent.
5. Contextualitzar correctament els textos literaris en anglès anteriors a l'època contemporània en l'entorn lingüístic corresponent.
6. Descriure l'evolució històrica i temàtica dels textos literaris en anglès d'èpoques anteriors a la contemporània
7. Descriure l'evolució històrica i temàtica dels textos literaris en anglès d'èpoques anteriors a la contemporània.

8. Distingir les idees principals de les secundàries i fer síntesis dels continguts de textos literaris en anglès d'èpoques anteriors a la contemporània.
9. Distingir les idees principals de les secundàries i fer síntesis dels continguts de textos primaris i secundaris relacionats amb la literatura anglesa d'èpoques anteriors a la contemporània.
10. Emetre judicis de valor en relació amb la crítica literària en anglès relacionada amb la literatura anglesa d'èpoques anteriors a la contemporània.
11. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuals en els textos formals i científics.
12. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
13. Fer presentacions orals en anglès, sobre temes relacionats amb textos literaris en anglès d'èpoques anteriors a la contemporània.
14. Identificar els corrents literaris, els autors, els gèneres i els textos de contextos literaris en anglès d'èpoques anteriors a la contemporània.
15. Identificar els corrents literaris, els autors, els gèneres i els textos literaris principals en anglès d'èpoques anteriors a la contemporània.
16. Localitzar fonts secundàries acadèmiques a la biblioteca o a Internet relacionades amb la literatura anglesa d'èpoques anteriors a la contemporània.
17. Participar en debats presencials i virtuals en anglès, sobre temes relacionats amb textos literaris en anglès d'èpoques anteriors a la contemporània.
18. Redactar assaigs argumentatius d'extensió mitjana, o comentaris de text en anglès sobre temes relacionats amb textos literaris en anglès d'èpoques anteriors a la contemporània.
19. Sintetitzar el contingut de fonts primàries i secundàries acadèmiques relacionades amb la literatura anglesa d'èpoques anteriors a la contemporània.

Continguts

UNITAT 1: Poetes de la Primera Generació del Romanticisme (Blake, Wordsworth, Coleridge)

UNITAT 2: Poetes de la Segona Generació del Romanticisme (Byron, Shelley, Keats)

UNITAT 3: Mary Shelley: *Frankenstein*

UNITAT 4: Jane Austen: *Pride and Prejudice*

Metodologia

1 crèdit ECTS = 25 hores de formació > 6 crèdits = 150 hores

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	30	1,2	13, 15, 17
Estudi personal	25	1	7, 8, 9, 15
Lectura i debat dels textos a l'aula	15	0,6	3, 10, 17
Tipus: Supervisades			
Redacció de comentaris	25	1	4, 5, 9, 10, 16, 18, 19
Tipus: Autònomes			

Avaluació

L'avaluació del curs es basa en el següent:

- 1 comentari crític (2 textos) sobre la poesia romàntica de primera i segona generació. Alternativament, els estudiants poden optar per traduir un dels poemes estudiats en aquestes unitats = 25%. [En finalitzar Unitats 1 i 2, aprox. Setmana 9]
- 1 Treball curt (a casa) sobre Frankenstein de Mary Shelley = 20%. [En finalitzar Unitat 3; aprox. Setmana 12]
- 1 Treball ("essay") sobre Pride and Prejudice de Jane Austen = 45%. [Lliurament l'últim dia de classe (Set. 15), o abans;] Si el professor requereix que es presenti una proposta per separat (vegeu "Treball sobre'Austen", a continuació), els percentatges són els següents: proposta 10%; assaig 35% [total, 45%].
- Participació a classe = 10%

Les dates definitives de cada exercici es publicaran dins el calendari de l'assignatura al començar el curs.

El comentari crític requerirà que els estudiants escriguin una apreciació crítica (350-500 paraules) de (i) un poema de la primera generació i (ii) un poema de la segona generació de poesia romàntica. Alternativament, un d'aquests comentaris es pot substituir per una traducció (aquesta traducció -en català o castellà- serà d'un poema breu, normalment d'una extensió semblant al sonet, dels poemes estudiats a les dues primeres unitats), o per un poema escrit per l'estudiant modelant un poema romàntic en forma i contingut (de nou, normalment un sonet).

El treball curt (Mary Shelley) consta d'un text d'entre 500 i 1000 paraules que ofereix una visió personal i menys formal de l'estudiant sobre aquesta novel·la.

El treball sobre l'Austen consta d'un text escrit de 1000 paraules (aprox.) sobre la novel·la estudiada degudament recolzat per fonts crítiques (un mínim de tres, citades dins el treball); la seva bibliografia ha de tenir un format correcte. Hi haurà una llista de possibles temes per facilitar el tòpic del treball. En funció del grup classe, el professor pot requerir als estudiants que presentin una proposta per al treball diverses setmanes abans del termini de presentació final del propi treball definitiu. En aquest cas, la proposta tindrà una ponderació del 10% i el treball del 35% (ponderació total combinada: 45%)

- Les qualificacions atorgades per a determinades activitats d'avaluació poden millorar-se, amb el vistiplau del professor, si l'estudiant grava continguts de vídeo (relacionats amb els treballs) pel canal de YouTube del departament. Això confirmarà a classe durant el curs.
- CAL LLEGIR LES OBRES OBLIGATÒRIES DEL CURS. Qualsevol indicació que l'estudiant no hagi completat la seva lectura pot afectar l'avaluació negativament.
- L'avaluació serà continuada i el nivell d'anglès es tindrà en compte en la correcció dels treballs escrits i en l'avaluació final.
- Tots els exercicis són OBLIGATORIS. Un "no presentat" a qualsevol dels exercicis pot resultar en una nota de "No avaluable" com a nota final del curs (consulteu "Re-avaluació").
- En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Procediments de revisió d'exercicis:

L'estudiant té el dret a revisió en tutoria personal al despatx del docent, dins els terminis anunciats, que mai seran més tard de dues setmanes un cop fet l'exercici i/o la recuperació. L'estudiant perd el dret a revisió si no recull l'exercici retornat en el termini anunciat pel docent. En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Recuperació:

La recuperació d'aquesta assignatura es realitzarà mitjançant una prova de síntesi amb les següents condicions:

- L'estudiant s'haurà d'haver presentat a un mínim de dos terços dels ítems d'avaluació.
- L'estudiant haurà d'haver obtingut una qualificació mitjana igual o superior a 3,5.
- La qualificació màxima que es pot obtenir a la recuperació és de 5,0.

No es pot recuperar per millorar nota.

L'estudiantat rebrà la qualificació de No avaluable sempre que no hagi lliurat més dos terços dels ítems d'avaluació.

En casos justificats per malaltia, un estudiant podrà recuperar mitjançant aquest examen en una data acordada amb el professor.

IMPORTANT:

El plagi total o parcial de qualsevol dels exercicis es considerarà automàticament un SUSPENS (0) de l'exercici plagiat. PLAGIAR és copiar de fonts no identificades d'un text, sigui una sola frase o més, que es fa passar per producció pròpia (AIXÒ INCLOU COPIAR FRASES O FRAGMENTS D'INTERNET I AFEGIR-LOS SENSE MODIFICACIONS AL TEXT QUE ES PRESENTA COM A PROPI), i és una ofensa greu. Cal aprendre a respectar la propietat intel·lectual aliena i a identificar sempre les fonts que es puguin fer servir, i és imprescindible responsabilitzar-se de l'originalitat i autenticitat del text propi.

En cas que l'estudiantat realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas de problemes amb l'avaluació presencial

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams o altres plataformes, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Comentari crític / traducció (a casa) de la poesia de la primera i segona generació del Romanticisme	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19
2. Treball curt (a casa) de "Frankenstein" de Mary Shelley	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19
3. Treball ("essay") sobre "Pride and Prejudice" de Jane Austen	45%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19
4. Participació a classe.	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19

Bibliografia

UNITATS 1-2 (Romantic Poetry):

Abrams, Meyer Howard (ed.), *The Norton Anthology of English Literature*, volume 2, Norton & Company, 1986.

Webs

- Norton Anthology Resources on Romanticism: <http://www.wwnorton.com/college/english/nael/romantic/welcome.htm>
- English Literature on the Web: <http://www.lang.nagoya-u.ac.jp/~matsuoka/EngLit.html>
- Voice of the Shuttle: <http://vos.ucsb.edu/index.asp>
- BUB Link: English Literature General: <http://bubl.ac.uk/Link/e/englishliterature-general.htm>

UNITAT 3 (Mary Shelley): *Frankenstein*. (Oxford University Press, 2008 [1818], Ed. M. K. Joseph).
<http://bit.ly/FKNSTN>

UNITAT 4: (Jane Austen). *Pride and Prejudice*. (Oxford University Press, 2008 [1813], Ed. James Kinsley).
http://bit.ly/PR_PR.

Tots els textos que llegirem en aquest curs es podran trobar en format electrònic a la bibliografia digital de Romanticism, a aquest enllaç: <http://blogs.uab.cat/romanticismbibliography>.

ALTRES TEXTOS RECOMENATS

Antologies anotades de la literatura romàntica

Kermode, Frank et. al. (eds.), *The Oxford Anthology of English Literature, volume II. "1800 to the Present"*, OUP, 1973.

Martin, Brian (ed.), "The Nineteenth Century (1798-1900)", *Macmillan Anthologies of English Literature*, volume 4, Macmillan, 1989.

Històries de la literatura anglesa

Baugh, Albert C. et al, *A Literary History of England*, 1967.

Ford, Boris (ed.), *From Blake to Byron*, the New Pelican Guide to English Literature, volume 5, Penguin Books, 1982.

Sanders, Andrew, *The Short Oxford History of English Literature*, Clarendon Press, 1994.

Contextos

Briggs, Asa, *A Social History of England*, Weidenfeld and Nicolson, 1994.

Butler, Marilyn, *Romantics, Rebels and Reactionaries*, OUP, 1981.

Furet, François (ed.), *El Hombre Romántico*, Alianza Editorial, 1995.

Hobsbawm, Eric, *The Age of Revolution*, Weidenfeld and Nicolson, 1972.

Morgan, Kenneth O. (ed.), *The Oxford History of Britain*, OUP, 1984.

Paz, Octavio, *Los Hijos del Limo*, Seix Barral, 1987.

Crítica

Abrams, Meyer Howard (ed.), *English Romantic Poets. Modern Essays in Criticism*, OUP, London, 1975.

Bloom, Harold, *The Visionary Company*, Cornell University Press, 1971.

Frye, Northrop, *Fearful Symmetry. A Study of William Blake*, Princeton University Press, 1969.

Jones, Alun and Tydeman, William (eds.), *Coleridge: The Ancient Mariner and Other Poems*, Casebook Series, Macmillan, 1990.

---. *Wordsworth: Lyrical Ballads*, Casebook Series, Macmillan, 1988.

Kraft, Elizabeth. "Anna Letitia Barbauld's 'Washing-Day' and the Montgolfier Balloon." *Literature and History* 4.2 (1995): 25-41.

"Observations on Female Literature in General, Including Some Particulars Relating to Mrs. Montagu and Mrs. Barbauld." *The Westminster Magazine* (June 1776): 283-285.

Vargo, Lisa. "The Case of Anna Laetitia Barbauld's 'To Mr C[olerid]ge.'" *The Charles Lamb Bulletin New Series* No. 102 (April 1998): 55-63.

Watson, John Richard. *English Poetry of the Romantic Period 1789-1830*, Longman Literature in English Series, Longman, 1992.

Wu, Duncan (ed.), *A Companion to Romanticism*, Blackwell, 1998.

Jane Austen: biografies seleccionades i estudis crítics

Shields, Carol. *Jane Austen*. London: Phoenix, 2001.

Spence, Jon. *Becoming Jane Austen: A Life*. London and New York: Hambledon and London, 2003.

Tomalin, Claire. *Jane Austen: A Life*. (Revised & Updated Edition). London: Penguin, 2000.

Butler, Marilyn. *Jane Austen and the War of Ideas*. (1987 edition with a revised introduction). Oxford, UK: Oxford UP, 1987.

Copeland, Edward and McMaster, Juliet (Eds). *The Cambridge Companion to Jane Austen*. Cambridge, UK: Cambridge UP, 1997.

Gard, Roger. *Jane Austen's Novels: The Art of Clarity*. New Haven and London: YaleUP, 1992.

Tanner, Tony. *Jane Austen*. Hampshire & London: Macmillan Education LTD, 1986.

Context històric (història, societat, política, religió i tradicions literàries)

Copeland, Edward. "Money". *The Cambridge Companion to Jane Austen*. Copeland, Edward, and McMaster, Juliet (Eds). Cambridge, UK: Cambridge UP, 1997.

---. *Women Writing about Money. Women's Fiction in England, 1790-1820*. Cambridge, UK: Cambridge UP, 1995

Grundy, Isobel. "Jane Austen and Literary Traditions". *The Cambridge Companion to Jane Austen*. Copeland, Edward and McMaster, Juliet (Eds). Cambridge, UK: CambridgeUP, 1997.

Kelly, Garry. *English Fiction of the Romantic Period, 1789-1830*. London & New York: Longman, 1989.

---. "Religion and Politics". *The Cambridge Companion to Jane Austen*. Copeland, Edward, and McMaster, Juliet (Eds). Cambridge, UK: Cambridge UP, 1997.

---. "Romantic Fiction". *Cambridge Companion to British Romanticism*. Stuart Curran (Ed). Cambridge, UK: Cambridge UP, 1993.

Pool, Daniel. *What Jane Austen Ate and Charles Dickens Knew: From Fox Hunting to Whist-The Facts of Daily Life in Nineteenth-Century England*. New York: Simon and Schuster, 1993.

Sales, Roger. *Jane Austen and Representations of Regency England*. London and New York: Routledge, 1994.
